

SYSTEM KART DZIURKOWANYCH „HOLLERITH” W PRZEDSIĘBIORSTWIE GÓRNICZYM.

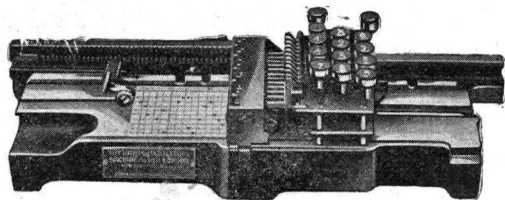
Système des cartes perforées „Hollerith” dans l'industrie minière.

JÓZEF POLSKI,

TRUDNOŚCI gospodarcze doby obecnej zmuszają do racjonalizacji przedsiębiorstw, z którą nieodłącznie związana jest mechanizacja biurowości. Wśród wielu maszyn, które zgodnie z potrzebą chwili pojawiły się na rynku, wyróżniają się przez swą szybkość i niezawodną pracę i wielostronne możliwości zastosowania maszyny oparte na systemie kart dziurkowanych. Maszyny te w ostatnich latach znalazły szerokie zastosowanie w wielkim przemyśle i pracują z dużym powodzeniem.

Zespół maszyn, pracujących na podstawie kart dziurkowanych, składa się z jednej lub kilku dziurkarek (rys. 1), segregatora (rys. 2) i tabulatora (rys. 3).

Podstawą systemu jest karta szerokości 8,5 cm. i długości 18,5 cm., podzielona na 45, wzgl. 80 pionowych kolumn, z których każda wykazuje szereg cyfr od 0 — 9. Kolumny grupowane są w rubryki, w których zapomocą dziurek, wybijanych przez dziurkarki, zaznaczane są podlegające opracowaniu dane, np. miesiąc, dzień, numer dostawcy, numer rachunku, numer materiału, kwota i t. p. Szerokość rubryk z góry jest ustalana w zależności od wielkości cyfr, które się w niej będą mieściły, np. jeżeli numer rachunku może dochodzić do wysokości liczby pięciocyfrowej, to odpowiednia rubryka obejmować musi 5 kolumn. Dziurkowanie jest pracą łatwą i prostą; polega na naciskaniu klawiszy,

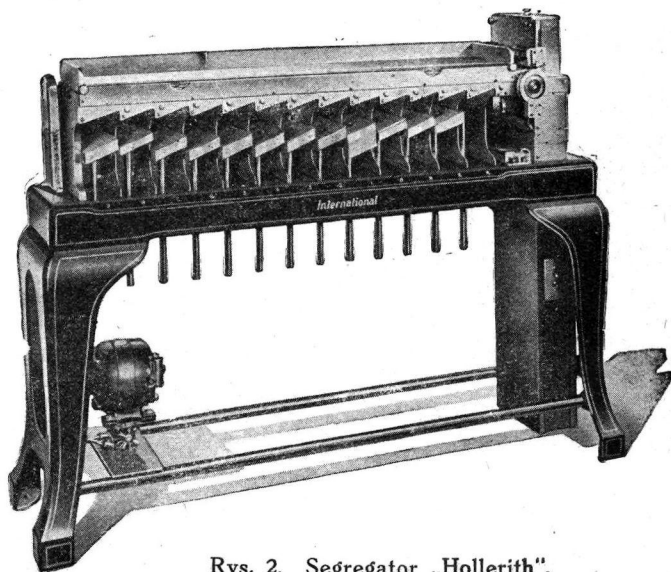

Rys. 1. Dziurkarka ręczna „Hollerith”.

oznaczonych cyframi 0 — 9 i odbywa się z szybkością 150 do 250 kart na godzinę.

Wydziurkowane karty segregator automatycznie układa w grupy według żądanych cech, np. numer materiałów, numer kont i t. p. Segregacja odbywa się z szybkością 24.000 kart na godzinę.

Posegregowane karty dalej opracowuje tabulator, który liczy oddzielnie każdą grupę i otrzymane sumy a także wypisuje numer grupy automatycznie na odpowiednich formularzach lub na rolce papieru z szybkością 9.000 kart na go-

Rys. 2. Segregator „Hollerith”.

dzinę. Szybkość ta zmniejsza się do 4.500 kart na godzinę, o ile tabulator oprócz sumy grup wypisuje jeszcze dane zawarte w każdej poszczególnej karcie.

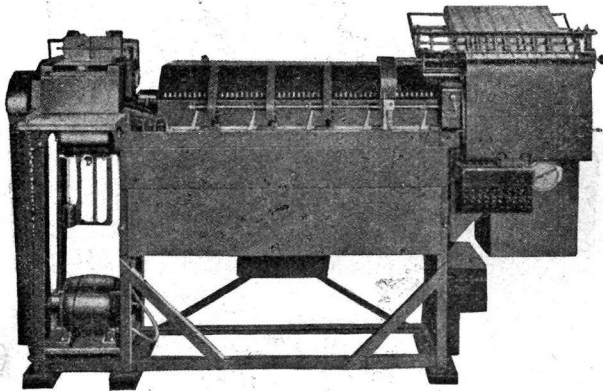
Ponieważ maszyny pracują na podstawie cyfr, należy przed zastosowaniem ich opracować dla wszystkich wchodzących w rachubę danych klucz cyfrowy, t. j. ująć w grupy wszystkie znajdujące się w magazynie materiały i grupy te poznaczać liczbami; tak samo wszystkie konta, oddziały, warsztaty, magazyny i t. p. muszą być oznaczone liczbami. Przy układaniu kluczy cyfrowych najdogodniej jest posługiwać się systemem dziesiętnym.

Opis zastosowania systemu kart dziurkowanych w dziale materiałów dyrekcji kopalni.

Poniżej podany sposób księgowania materiałów jest od lat 2 stosowany z jak najzupełniejszym powodzeniem w dyrekcji, której podlega 8 kopalń. W przedsiębiorstwie tem rachunko-

wość całkowicie jest scentralizowana. Przy każdej kopalni istnieje magazyn materiałów i odpowiednie biuro, które załatwia prace pisemne i prowadzi kartotekę magazynu (rys. 4), lecz tylko ilościowo. Księgowość, która obejmuje ilość i wartość materiałów, połączona jest z oddziałem kart dziurkowanych, znajdującym się w Dyrekcji. Z chwilą wprowadzenia systemu kart dziurkowanych zarzucono kompletnie prowadzenie ksiąg magazynowych, których rolę spełniają obecnie pisane przez maszyny następujące wykazy:

- 1) wykaz zapasów z końca ubiegłego miesiąca,
- 2) wykaz przychodu materiałów w bieżącym miesiącu,

Rys. 3. Samopiszący tabulator „Hollerith”.

- 3) wykaz rozchodu materiałów w bieżącym miesiącu,
- 4) wykaz zapasów przy końcu bieżącego miesiąca.

Wykazy zapasów prowadzone są dla każdego magazynu oddzielnie.

Przy poszczególnych półkach i składach magazynu znajduje się numer klucza zdeponowanego materiału. Biuro magazynu prowadzi kartotekę materiałów, będących w magazynie (rys. 4), w której notuje wszelki przychód i rozchód materiałów wraz z numerami kwitów.

Oddział kart dziurkowanych dziurkuje kartę (rys. 5) dla każdego znajdującego się w magazynie materiału, tabulator zaś na podstawie tych kart pisze wykaz zapasu (rys. 6).

Przychód materiałów.

Biuro zakupów dyrekcji głównej nabywa materiały dla wszystkich magazynów.

Magazyn wpisuje każdy przychód do dziennika wpływu towarów (rys. 8), wypełniając rubryki 1 — 9 i notuje przychód w kartotece ma-

gazynowej (rys. 4). Kopję dziennika wpływu towarów magazyn przesyła do Centrali.

Oddział kart dziurkowanych „Hollerith” dziurkuje dla każdego wymienionego w dzienniku wpływu towarów materiału kartę przychodową (rys. 9). Takie same karty sporządza dla kosztów przewozu, związanych z dostawą każdego materiału.

Przy końcu miesiąca segreguje się karty przychodowe (rys. 9) według kolumn 3 — 5, t. j. według odpowiednich pozycji buchalteryjnych i wkłada się je do tabulatora, który wypisuje wykaz przychodu materiałów (rys. 10). Ostateczna suma tego wykazu powinna się zgadzać z ogólnym obciążeniem konta materiałów w dziale finansowym. Ewentualne różnice można łatwo ustalić, gdyż w wykazie uwidoczniły się numery pozycji buchalteryjnych.

Rozchód materiałów.

Magazyn wydaje materiały na podstawie kwitów (rys. 11). Kwity te opatrzone są numerami bieżącymi i wypisywane przez kalkę w trzech egzemplarzach. Pierwszy egzemplarz (biały) i drugi (żółty) otrzymuje magazyn; trzeci pozostaje w bloczku. Po zapisaniu wszystkich kwitów w bloczku oddaje się bloczek do Centrali, która sprawdza, czy ilości podane na oryginałach kwitów zgodne są z kopjami, pozostałymi w bloczku.

Urzędnik, który wydaje materiał z magazynu, zapisuje odrazu przy półce, z której zdejmuje materiał, numer materiału na kwicie. Biały egzemplarz kwitu tego samego dnia przesyła do Centrali, żółty zaś zatrzymuje w magazynie. Na podstawie tego egzemplarza notuje się rozchód w kartotece magazynowej.

Centrala wpisuje do kwitów cenę i kwotę, poczem kwity przekazuje oddziałowi kart dziurkowanych.

Ceny, potrzebne do obliczenia kwitów, podane są w wykazie zapasu materiałów (rys. 6).

Wydział kart dziurkowanych na podstawie wypełnionych kwitów materiałowych dziurkuje dla każdego wydanego materiału kartę rozchodową (rys. 12). Co 10 dni oddział segreguje te karty według rubryki numeru materiału (kol. 15 — 19), rubryki konta (kol. 9 — 14) i rubryki oddziału sztygarskiego (kol. 3 — 4) poczem tabulator pisze dla każdej kopalni wykaz zużytego materiału (rys. 13). Powyższe wykazy wyjaśniają:

KARTOTEKA MAGAZYNOWA.

Materiał: drzewo Jednostka: cbm Nr. 100

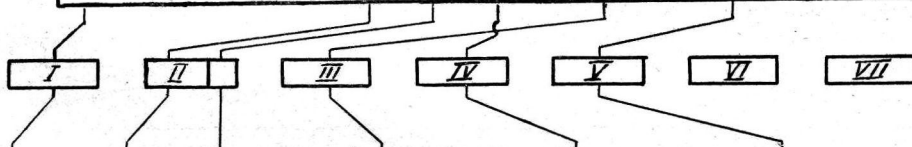
Material: _____ Einheit: _____

Przychód — Einnahme				Rozchód — Ausgabe									
E. J. Nr. und Wagg.-Nr.	Dat.	Dostawca Lieferant	Ilość Menge	Bon Nr.	Ilość Menge	Bon Nr.	Ilość Menge	Bon Nr.	Ilość Menge	Bon Nr.	Ilość Menge	Bon Nr.	Ilość Menge
		Zapas w końcu Bestand Ende	50 000										
		<u>czarwa 1931.</u>											
<u>317</u>	<u>119456</u>	<u>7</u> <u>Parzynski i Ska</u>	<u>15 000</u>	<u>6003</u>	<u>4500</u>								
			<u>65 000</u>	<u>6080</u>	<u>2700</u>								
		<u>Rozchód lipiec</u>	<u>56 540</u>	<u>6090</u>	<u>7370</u>								
			<u>8 460</u>	<u>6098</u>	<u>74630</u>								
					<u>56 540</u>								

Rys. 4

Kopalia	K. R. Nr.	Nr. Ręchunku	Materiał Nr.	Jednost.	Cena	Ilość	Kwota	Dostawa
0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9	9	9	9

Rys. 5

WYKAZ ZAPASÓW W KOŃCU CZERWCA 1931 r.

KOPAL	MATERIAŁ	JEDNOST.	ILOŚĆ	CENA	KWOTA
1	100	13	50 000	42 31	2 115 50
1	110	13	30 000	40 00	1 200 00
1	200	11	15 000	67 35	1 010 25
1	201	11	25 000	45 00	1 125 00
1	202	11	12 000	33 00	396 00
1	203	11	7 000	28 00	196 00
1	204	11	5 500	20 00	110 00
1	205	11	12 800	30 00	384 00
1	206	11	17 000	38 00	646 00
1	207	11	21 000	41 00	861 00
1	208	11	9 500	26 00	247 00
1	209	11	6 800	35 00	238 00
1	210	11	14 000	50 00	700 00
1	400	13	10 000	111 70	1 117 00
1	401	13	5 000	100 00	500 00
1	402	13	70 000	105 00	7 350 00
1	403	13	45 000	105 00	4 725 00
1	520	01	30	30 00	900 00
1	521	01	75	30 00	2 250 00
1	522	01	100	30 00	3 000 00
1	523	01	100	24	2 700 00
1	524	01	80	27	2 160 00
1	525	01	50	27	1 350 00
1	1007	01	300	2	600 00
1	2715	01	150	13	1 950 00
1	3821	01	75	30	2 250 00
1	3885	01	50	17 5	875 00
					23 179 85*

Rys. 6.

Wykaz wykonany przez samopiszający tabulator „Hollerith”

Kopalnia Książę, dnia 10.7.1931

Oddz. 12 Tyt. 4 Rozdz. 1 Pozycja 9 **cto.: 01** Bon.Nr. 6003

Określenie roboty: _____

Ilość cyfrowo	Materiał	Nr. kłucza	Cena zł gr	Kwota zł gr
4500	drzewo	100	42 31	190 40

Zatwierdził: *Balick* Podpis przydzielającego: *paulik*

Odbiór potwierdza: *Jan Garszka*
W grubo obramowane części, zawieszona materiały powinny wydane ilości
 In-hen stark umrandeten Teilen hat der Materialverwalter die verabfolgte Menge einzutragen.

Rys. 11

Kwit materiałowy

Kop. No. Oddział	Bon. Nr.	Konto			Materiał No.	Ilość	Cena	Ilość	Kwota
		Tyt.	Rozdz.	Poz.					
0	0	0	0	0	0	0	0	0	
1	1	1	1	1	1	1	1	1	
2	2	2	2	2	2	2	2	2	
3	3	3	3	3	3	3	3	3	
4	4	4	4	4	4	4	4	4	
5	5	5	5	5	5	5	5	5	
6	6	6	6	6	6	6	6	6	
7	7	7	7	7	7	7	7	7	
8	8	8	8	8	8	8	8	8	
9	9	9	9	9	9	9	9	9	

Rys. 12

Karta rozchodowa

Koszta materiałów kop.

Kop.	Ilość	Bon. Nr.	Konto			Oddz.	MATERJAŁ.	ILOŚĆ MATERJ.	K w o t a		
			Tyt.	Rozdz.	Poz.				za materj. i pozyc.	na oddział.	razem
1	7	9765	4	1	4	12	200	2440	16433		
1	7	9765	4	1	4	12	523	100000	2700		
									19133*		
1	7	6003	4	1	9	12	100	4500	19040		
									19040*		
1	7	6080	4	2	0	12	100	27040	114406		
1	7	9759	4	2	0	12	400	631	7048		
1	7	9757	4	2	0	12	523	100000	2700		
1	7	9761	4	2	0	12	523	100000	2700		
1	7	9759	4	2	0	12	523	100000	2700		
1	7	9763	4	2	0	12	523	100000	2700		
									132254*		
1	7	9754	4	3	1	12	400	683	7629		
1	7	9754	4	3	1	12	523	100000	2700		
									10329*		
										180756*	
1	7	6090	4	1	8	13	100	7370	31182		
									31182*		
1	7	6098	4	2	0	13	100	7630	74593		
1	7	6389	4	2	0	13	523		2160		
									76753*		
1	7	6387	4	6	0	13	523		2160		
1	7	6392	4	6	0	13	523		1620		
									3780*		
										111715*	292471*

Rys. 13

Jeżeli kopalnia wydała jakiegokolwiek materiały na rachunek innej kopalni, to tabulator pisze dla niej oddzielne rachunki (rys. 15a). Suma wykazu rozchodu (rys. 14) powinna zgadzać się z sumą wykazu kosztów materiału (rys. 15) + suma rachunków wydanych dla innych kopalni (rys. 15a).

Stan zawartości magazynu w końcu każdego miesiąca wyprowadza oddział Hollerith w sposób następujący:

Karty przedstawiające zawartość magazynu w końcu ubiegłego miesiąca (rys. 5) oraz karty przychodowe (rys. 9) i karty rozchodowe (rys. 12) segreguje się razem według numeru

materiału (kol. 15 — 19). Przy segregatorze działa przyrząd, który służy do podziału kart na 2 grupy: grupę I kart, dotyczących materiałów, których ilość w ciągu miesiąca nie podlegała żadnym zmianom i grupę II — kart, dotyczą-

cych materiałów, których ilość w ciągu miesiąca podlegała zmianom.

Karty grupy II wkłada się do tabulatora, wyposażonego w przyrząd saldujący, który wypisuje remanent materiałów tej grupy (rys. 17).

Rozchód materiałów za miesiąc *lipiec* 1931*

	Kopalnia	Materiał.	Ilość mater.	Cena	Kwota za mater.	
	1	100	56540*	4231	239221*	
	1	200	2440*	6735	16453*	
	1	400	1314*	11170	14677*	
	1	523	82000*	27	22140*	
	1	1007	527*	13	104*	
	1	2715	7*	130	91*	
	1	3821	1*	30	30*	
	1	3885	1*	175	175*	
						292871*

Rys. 14

Koszty materiałów kopalni *1* 31/7 31*

Kopalnia	Konto			Kwota za pozyc.	Kwota za ROZDZIAŁ	Kwota za tytuł.	Razem
	TYT.	ROZD.	POZYC.				
1	4	1	4	19133*			
1	4	1	8	31182*			
1	4	1	9	19040*	69355*		
1	4	2	0	209007*	209007*		
1	4	3	1	10329*	10329*		
1	4	6	0	5780*	3780*	292471*	

Rys. 15

Buchalterja Materialju
Materialien-Buchhaltung

Dowód rozliczenia
Verrechnungsbeleg

Katowice, d. *31. lipca* 1931*

dlu — für *Kopalni 5*

od kop. — von *Kopalni 1* — Grube

Miesiąc — Monat *lipiec 1931*

Kopal. Grube	Bon-No.	No.	Konto			No. materjatu des Materials	Ilość materjatu Menge des Materials		Cena Preis		Kwota Betrag		Suma Summe	
			Tyt.	Rozd. Kap.	Poz.		Ważni	Brutto	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.
1	2452	5	0000	5	2222	1007								
1	2453	5	0000	5	2222	2715	52				104			
1	2453	5	0000	5	2222	3821	7		13		91			
1	2453	5	0000	5	2222	3885	1		30		30			
							1		175		175			
														400*

Rys. 15-a

Remanent materiałów za miesiąc *lipiec* 193*1*r

Kopalnia	Jednost.	Nr Materiału	Ilość rozchodu	Ilość zapasu	Kwota rozch.	Kwota zapasu
1	13	100	56540	8460	23922	3579
1	11	200	2440	3000	1643	2000
1	11	201		24560		1654
1	11	202		35000		1575
1	11	203		27000		891
1	11	204		25000		700
1	11	205		18500		370
1	11	206		24800		744
1	11	207		30000		1146
1	11	208		28500		1168
1	11	209		19500		507
1	11	210		16800		588
1	13	400	1314	23686	1467	2644
1	01	523	820	380	221	500
1	01	1007	52	248	10	300
1	01	2715	7	143	9	500
1	01	3821	1	74	1	222
1	01	3885	1	49	1	85

Rys 17

Kopalnia	K.R. Nr	Nr Rachunku	Materiał Nr.	Jednost.	Cena	Ilość	Kwota	Dotyczy
10	000	00000	00000	00000	00000	00000	00000	00000
1	111	11111	11111	11111	11111	11111	11111	11111
2	222	22222	22222	22222	22222	22222	22222	22222
3	333	33333	33333	33333	33333	33333	33333	33333
4	444	44444	44444	44444	44444	44444	44444	44444
5	555	55555	55555	55555	55555	55555	55555	55555
6	666	66666	66666	66666	66666	66666	66666	66666
7	777	77777	77777	77777	77777	77777	77777	77777
8	888	88888	88888	88888	88888	88888	88888	88888
9	999	99999	99999	99999	99999	99999	99999	99999

Rys 18

Karta remanentowa

- I
- II
- III
- IV
- V
- VI
- VII

Zapasy materiałów na dzień *31. lipca* 193*1*r.

Kopalnie	Nr materiału	Jedn.	Ilość	Cena	Kwota
1	100	13	8460	423	3579
1	110	13	30000	400	12000
1	111	11	24560	673	1654
1	201	11	35000	450	1575
1	202	11	27000	330	891
1	203	11	25000	350	700
1	204	11	18500	280	370
1	205	11	24800	280	744
1	206	11	30000	360	1146
1	207	11	28500	360	1168
1	208	11	19500	410	507
1	209	11	16800	260	588
1	210	11	23686	350	2644
1	400	13	380	500	500
1	1007	01	248	111	300
1	2715	01	143	100	500
1	3821	01	74	105	222
1	3885	01	49	105	85

Rys 19

Przeciętną nową cenę każdego materiału oblicza się i wpisuje do tego wykazu ręcznie. Dla każdego w wykazie zanotowanego materiału dziurkuje się nową kartę (rys. 18), która wykazuje remanent tego materiału. Karty te segreguje się powtórnie według numeru materiału wraz z kartami grupy I, poczem wszystkie karty wkłada się do tabulatora, który wypisuje wykaz zawartości magazynu (rys. 19). W ciągu następnych miesięcy praca ta stale się powtarza.

System opisany, wprowadzony przed 2-ma laty, dał przedsiębiorstwu poważne korzyści, a mianowicie:

1) uproszczenie i zmniejszenie nawału pracy,

- 2) znaczne przyspieszenie terminów zamknięcia,
- 3) nieosiągalną dawniej przejrzystość całej gospodarki materiałowej i zabezpieczenie przed nagromadzeniem zbędnych zapasów i t. p.

Pomyślne rezultaty, osiągnięte w oddziale materiałów, skłoniły przedsiębiorstwo do zastosowania systemu kart dziurkowanych i w innych oddziałach. Obecnie system Hollerith stosowany jest przy obliczaniu zarobków robotniczych, do sporządzania listy płac, do wypisywania rachunków, do obliczania obliża wekslowego odbiorców i do wszelkich, związanych ze wspomnianymi pracami statystyk.

Z DZIAŁALNOŚCI INSTYTUTU NAUKOWEJ ORGANIZACJI

SEKCJA GÓRNICZA.

W dniu 12 sierpnia 1931 r. o godzinie 17-ej w sali konferencyjnej Zarządu Głównego Zakładów Hohenlohe, odbyło się zebranie konstytucyjne, zwołane przez Dyrektora Instytutu Naukowej Organizacji w Warszawie profesora Adamieckiego celem utworzenia pośród miejscowych członków I. N. O. sekcji górniczej I. N. O.

Obecni:

Prof. Adamiecki.
Gen. Dyr. Ciszewski.
Dyr. Kolbe.
Dyr. dr. Tuchołka.
Dyr. Knoll.
Inż. Skup.
Inż. Skowronek.
Inż. Krajewski.

Byli zaproszeni oprócz tego, lecz nie mogli wziąć udziału w zebraniu następujący członkowie I. N. O.:

Gen. Dyr. Dworzaczek.
Gen. Dyr. Kiedroń.
Gen. Dyr. Sągajło.
Dyr. Raźniewski.
Prof. Rieger.

Przewodniczył zebraniu prof. Adamiecki.

Po zwięzłym przedstawieniu ogólnego planu prac i zamierzeń I. N. O. przewodniczący zakomunikował, iż celem zebrania jest utworzenie pośród miejscowych członków I. N. O. Sekcji Górniczej I. N. O., któraby objęła swą działalnością Zagłębie Węgłowe Polskie, i że posiada mandat Rady Głównej I. N. O. upoważniający go do zaakceptowania odpowiednich uchwał danego zebrania.

Obecni zgodzili się z przewodniczącym, że utworzenie takiej sekcji jest pożądane i jednomyślnie uchwalili taką sekcję utworzyć, co zostało przez przewodniczącego jako mandatariusza Rady Głównej I. N. O. przyjęte do wiadomości i zatwierdzone.

Członkami sekcji zostają wszyscy obecni na zebraniu, jak również wszyscy zaproszeni członkowie I. N. O.

Zarząd sekcji utworzył się z następujących osób:

Prezes sekcji — Dyr. dr. Tuchołka.
Wiceprezes — Gen. Dyr. Ciszewski.
Sekretarze — inż. Skup i inż. Krajewski.

Na tem zebranie konstytucyjne Sekcji Górniczej I. N. O. zostało zakończone.

WYKŁADY O ORGANIZACJI BIUROWOCJI.

XXXI Cykl Wykładów Instytutu Naukowej Organizacji, przeznaczony głównie dla słuchaczy z prowincji, („Skrócony Cykl Wykładów o Organizacji Pracy Biurowej”), zgromadził w dniach 12 — 14 września r. b. pokazną liczbę 82 osób, w czym 58 osób z prowincji i 24 z Warszawy.

26 słuchaczy dostarczyły urzędy państwowe i komunalne, 11 — przedsiębiorstwa państwowe i komunalne, 15 — przedsiębiorstwa prywatne, 5 — Kasy Chorych i Zakłady Ubezpieczeń. Ponadto prywatnie zapisało się na Cykl 25 osób.

Na skutek dużego zainteresowania się prowincji wykładami Instytutu Naukowej Organizacji, cykle 15-godzinne, „skrócone”, prawdopodobnie będą się odbywały częściej.

REPREZENTACJE HANDLOWE.

Rok 1931 zaznaczył się poważnym rozszerzeniem zasięgu działalności handlowej Instytutu. Złożyło się na to wzmoczenie akcji propagandowej, jak też wzbogacenie produkcji warsztatu doświadczalnego nowymi wyrobami i to tak żywe budzącymi zainteresowanie, jak diagrafografy, gantografy, harmonografy, chronometry zespolone.

Wiadomość o tych nowych wyrobach przedostała się za pośrednictwem „Przeгляdu Organizacji” na łamy fachowej prasy zagranicznej, gdzie wywołała żywy odzew. Wyraziło się zainteresowanie to powstaniem w Paryżu oficjalnej reprezentacji handlowej Instytutu. Przedstawicielstwo powierzone zostało fachowej instytucji pod nazwą „Bureau d'Organisation” Paris X-e, 188,